

Katedra anglického jazyka a literatury

Posudek oponenta bakalářské práce KAJL UHK

Autor práce Jiří Heger

Studijní obor Cizí jazyky pro cestovní ruch- anglický jazyk

Forma studia prezenční

Název práce *Stratifikace anglické společnosti a její jazykové charakteristiky*

Vedoucí práce PhDr. Jan Comorek, Ph.D.

Oponent práce Mgr. Michal Pištora

Kritéria hodnocení práce	Hodnocení 1 - 4
Obsahová stránka	
Formulace cílů práce	2
Vhodnost využití primárních a sekundárních zdrojů pro podporu argumentace	2
Rozsah a hloubka vlastní analýzy, kritický přístup ke zdrojům	3
Interpretace dat a splnění cílů práce	3
Formální stránka	
Logická struktura práce	2
Úroveň jazykového zpracování	2
Dodržení bibliografických norem	2
Komentáře k hodnocení	
<p>Na úvod bych rád konstatoval, že hodnocená práce se svým tématem vymyká obvyklým okruhům, které studenti tohoto oboru ve svých bakalářských pracích zpracovávají a již na první pohled se jeví velmi ambiciózní. V textu je patrný autorův opravdový zájem o zvolené téma. Ovšem i v takovém případě nesmí nadšení nahradit kvalitu zpracování. Pokud by například autor věnoval více pozornosti rešerším odborné literatury, musel by přijít na to, že zkoumání formantů různých variant britské angličtiny je dnes dosti populární téma, pro které existuje celá řada relevantních výzkumů (většina je volně dostupná na internetu). Poté by se mohl ve své práci vyhnout zbytečnému „objevování Ameriky“ ve zvolených přístupech a celou práci mohl lépe zacílit. Výsledek by pak sice byl méně ambiciózní, ale o to kompaktnější a měl by větší vypovídací hodnotu. Bohužel z odborných článků tohoto typu autor téměř vůbec nečerpá, a proto se v jeho práci objevuje celá řada metodologických problémů. Již cíl práce není, vzhledem ke zpracování, zcela jasný. V úvodu práce si autor stanovuje jako cíl „by measuring each speaker’s specific vocal frequency of vowel sounds and comparing it with his or her socio-economic background I hope to be able to define the speaker’s social status....and to clarify who in today’s England is a true bearer of the so called Received Pronunciation“ (str. 2). Kapitola 4, kde autor prezentuje diskusi výsledků, však odpovědi na tyto otázky nenabízí, pouze podává výčet respondentů, kteří RP nemluví. Při srovnání informací, které o nich autor poskytuje, ovšem zjistíme, že řada z nich má „university degree“. Tím se dostáváme k dalšímu</p>	

problému, kterým je samotný výzkumný vzorek, na kterém svoje měření autor prováděl. Autor získal nahrávky 39 rodilých mluvčích; vzorek je ovšem dosti nevyvážený z hlediska reprezentativnosti. Více jak polovina respondentů je +/- 30 let stará, u 10 neznáme dosažené vzdělání, u 4 nevíme nic o jejich povolání a 10 jsou univerzitní studenti. Vzhledem k tomu, že cílem práce by mělo být zjištění týkající se sociální stratifikace, předpokládal bych, že autor jednak populaci rozčlení do širších okruhů (např. podle hierarchického či funkcionalistického principu), ty jasně definuje a pro každou skupinu získá dostatečný počet reprezentantů. To bohužel nenastalo a tak se můžeme jen dohadovat, do jaké části společnosti autor řadí např. „dental nurse“ s „university degree“, „call centre worker“ s „higher education“ či „fitness trainer“ u něhož údaj o vzdělání nemáme. Samotné výsledné zpracování dat je značně nepřehledné. Nalezneme sice 92 stran spektrogramů jednotlivých hlásek všech respondentů, ale žádnou přehledovou tabulku, kde by si čtenář mohl rychle udělat jasný obrázek o výsledcích výzkumu, tak jak je to v odborné literatuře běžné. Věnujme se nyní samotnému materiálu, který autor pro svá šetření použil (str. 10). Jde o souhrn minimálních párů pro anglické samohláskové a souhláskové fonémy a několik vět. Zde mi není jasné, zda autor slova a věty vymyslel sám či přejal, a proč se neomezil jen na minimální páry, když s údaji z vět nijak dále nepracuje (což by i vzhledem ke koartikulaci bylo pro srovnání značně nepohodlné). Pro svou analýzu vybral autor, bez dalšího zdůvodnění, pouze krátké monoftongy. Zde opět navážu na svoji poznámku o rešerších odborné literatury. Pokud by autor byl obeznámen s výzkumy, jistě by zaznamenal, že pro zkoumání formantů je v zásadě obvyklé analyzované samohlásky začlenit do slov se stejnou hláskovou strukturou a také, že je obvyklé jako minimální páry volit přízvučná jednoslabičná slova a vyhnout se tak např. slovům carrot a cabbage, která autor zvolil. Pro přesnost měření jsou pak běžně respondenti požádáni, aby vybraná slova v náhodném pořadí přečetli několikrát. Poslední metodologická poznámka se týká pojmu RP. Tato varianta angličtiny se sice nabízí jako vhodná pro porovnání, ale pouze za předpokladu, že víme, co máme na mysli. Received Pronunciation je totiž konceptem, který se neustále vyvíjí, což odborná literatura samozřejmě reflektuje (nejnověji Cruttenden, 2014). Autorem zvolený akcent ale není v práci jasně popsán a tudíž není zcela zřejmé, vůči čemu data porovnáváme. Také nevíme nic o tom, proč byl právě respondent Luke zvolen jako reprezentant RP. To, že je zaměstnán v BBC ještě nic nevyovídá o jeho výslovnosti (viz. přístup BBC k jazykové variabilitě dostupný na jejich webu).

Kapitulu 1.1.3 English varieties in the United Kingdom, která se věnuje především regionálním variantám, vzhledem k tématu práce považuji za nadbytečnou. To platí i o následující kapitole 1.2, která podává torzovitý pohled na vznik anglického jazyka. Formální stránka práce je zpracována standartním způsobem. Avšak autor zvolil nezvyklé a méně přehledné odkazování na zdroje pomocí horního indexu (u kterého uvádí dokonce i stránkový rozsah), který odkazuje na závěrečný seznam zdrojů, který z tohoto důvodu ovšem není uveden abecedně. V bibliografii je pak u některých online zdrojů uváděno velké H v http; strany příloh se obvykle nečíslojí (práce tedy nemá 157 stran, jak je uvedeno v anotaci, ale 32). Jazyk práce je také na přijatelné úrovni, chyby (např. uvádění výrazu correspondent pro účastníky výzkumu, Addendum místo Appendix, head of my thesis apod.) nijak zásadně nebrání porozumění. Ve fyzickém výtisku práce má být podle textu přiloženo CD – v mém výtisku ovšem chybí.

Na závěr tedy konstatuji, že si autor zvolil zajímavé a aktuální téma a snažil se jej za pomoci zvolených přístupů zpracovat. Výsledek sice není úplně bez kazu, ale autor prokázal ve zpracování samostatnost a jistou míru kreativity, což by měl být jeden z hlavních přínosů zpracování bakalářské práce. I přes uvedené nedostatky metodologického charakteru tedy

text podle mého názoru splňuje nároky na tento typ prací kladené.

CRUTTENDEN, A. Gimson's Pronunciation of English. London: Routledge, 2014. ISBN 978-1-4441-8309-2

Otázky k obhajobě

- 1) Co váš výzkum konkrétně vypovídá o sociální stratifikaci; tedy jak odpovídá na zadání práce?
- 2) Proč považujete právě údaj 50 respondentů za nejvhodnější pro reprezentativnost vzorku?

V Hradci Králové

dne 25. 1. 2015

Mgr. Michal Pištora